

Մանգրումի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԳԻՐԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

1866 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 20 ՍԱԼԸ

ՆԻԻՄԵՐՈ 154

Մանգրումի Էֆեմար համար 6 հանի սենեակ 300
հիւսիս փերիկ, սենեակի գլխի մէջ, բոսթա փարաք տախի
իշխտե օլարագ, 200 ղշ" օլուգ, ալթը պլըզը 100 ղշ" օլա-
րագ, վէնիւսիւսի տախի 50 ար փարապա սաթըլաճագ տըր:

Իլանսթըն պէհէր սաթըլը իշին, պի-
լինճի տէֆատա 5, իքինճի տէֆատա 2,
վէ իւշիւնճիւ վէ սաթիւ տէֆատա 1
էր զուրուշ ալթնաճագ տըր:

Մէքթուզ վէ սաթիւ, Պէյ-օղլունտա տօղթու-եօլտա
549 նիւսթըլու իւսնէտէ ԼԵՎԱՆԹ ՀԵՐԱԼՏ Թապիւ-
նէսինտէ, Կարապետ 8. Փանստանէ կէօնտէրիլէճէ ք տիր:

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ԷՍՆԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԷ

Սեպտ. 17	Էն եիւքսէք	54-18
» »	Էն աշաղը	54-2
» »	Գարանտը	54-16
» 19	Էն եիւքսէք	54-12
» »	Էն աշաղը	55-25
» »	Գարանտը	55-25

ՄԱՆՁՈՒՄԷՅԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Փարիս, 50 սեպ. սապահըն սաաթ 6 վէ
5 տագըգասընտա:

Օսմանլը ֆօնտօլարը:

Փարիս 52-50

Լօնտրա 54 3-8

Ֆրանսանըն օրթա եէրլէրինտէ հաղմուր-
լար պիլիւք խասարաթ վէրմիշլէր տիր:

Նիւ-Եօրգ, 27 սեպտեմբեր:

Չէնէրալ Լիգս Փարիս Ամէրիգա սէֆի-
րի Թային գըլընմը տըր:

Բամուգ 58

Ֆլորանտան ալընան խապէրէ կէօրէ,
Կարիպալտի Գարբէրանա կիթմիշ տիր:

Ինկիլիզ տօնանմասը ասլա Սիշիլետա
գարանա եանաշմանալ, անճագ էօնիւնտէն
կէչէրէք, մահը հալին 28 ինտէ Գակլիարի-
յէ վապը օլմուշ տուր:

Փարիս, 29 սեպտ. ախշամըն սաաթ 6
վէ 50 տագըգասընտա:

Կիրիտ մէսէլէսի կիւնտէն կիւնէ էնէմմյ-
եէթինի ղայպ իթմէքտէ տիր:

Նիւ-Եօրգ, 24 սեպտեմբեր:

Մ. Սիւարտ իլիլէշմէյէ եիւզ Թութմուշ
տուր:

Բամուգ 57:

ՀԱՎԱՏԻՍՏԹԸ ԽՈՐԻՃԻՅՅԷ

Մուհարէպէ պիթտի վէ միւսալահանա
գարար վէրիլտի տէյի հէրքէս սէվինմէք-
տէ իքէն, արգասընտան գօլէրա եէթիշ-
տի, եաւաշ եաւաշ օ տախի տէֆ օլմանա

պաշտար, արգասընտան կիրիտ ղայլէսի
պաշտար, պուլնուլ տախի պիր թէպիլէյէ-
սի չարէսինէ պագըլմագտա իքէն, Բօմա
մէսէլէսի հէրքէսին մէրագընը տալթ իթ-
մէքտէ պուլլուլտու, պուլ արաաա Ֆրան-
սա խարիճէյէ նագըրը իսթիֆա իտիպ,
եէրինէ Մ. տը Մուլթիյէ Թային գըլըն-
տըլ վէ աիւրիւ թէֆէքքիւր վէ միւզա-
հասալարա օէպէպիլէթ վէրտի, վէ Մ.
տը Լափալթ Թարաֆընտան նէշր իտիլէն
պէեաննամէ, Բօմա հագըրնտա հէրքէ-
սին չիւքհէսինի տէֆ իլլէտի. չիւնքի
Ֆրանսա ասկէրինին զեկտեմբեր անընտա
մուլթազ սուրլէթտէ Բօմա Թօրաղընը
թէրք իտէճէյի անլաշըլտը. պուլ արաաա
Սիշիլետա գօրպալըզ չըգտը վէ Բալէր-
մօ շէհրի պասըլտը իսէտէ, չափուգ էօնիւ
ալընտը, չիմտիտէ Ամէրիգանըն Ագ-տէնիզ-
տէ սըղընաճագ պիր մահէլլ արատըղը,
եախօտ իսթէմէքտէ պուլլուլտուղու լա-
գըլտընըլա, Մըսըրտա պիր նէվի Թան-
զիմաթ վապ օլունաճաղը, վէ Սիւվէյիշ
գանալը մէսէլէսինին պաշգա պիր սու-
լէթլէ մէյտանէ չըգաճաղը լագըրտըլտը
թէվաթուր պուլմանա պաշտար:

Պու կիւնքի կիւն Էփրօպա էօյլէ պիր
հալտէ պուլլունմագտա տըր քի, գամբա-
նա կիպի, հէր գանղի Թարաֆընա պիր
ֆիւքէ վուրուլաճագ օլտա, հէր Թարաֆը
օյնամագտա վէ հէր Թարաֆընտան սէս
վիրմէքտէ օլուպ, վէ մէմալիքի մահրուսէյի
Շահանէնին պիր գըսմը Էփրօպա գըլթա-
սընտա պուլլունտուղտան պաշգա, տիկէր
գըլթալարընըն տախի հէր Թարաֆ իլէ
միւնասէպէթի պուլլունտուղունտան, Էփ-
րօպանըն հէր գանղի քէօշէսինտէ պիւլիւք
քիւշիւք պիր ղայլէ գուհուր իտէճէք օլ-
տա, Թապիւթիլլէ անիտէ պուլրանա տա-
խի սիրաթ իթմէքտէ վէ էնտիշէ վիր-
մէքտէ տիր:

Բրուսիա վէ Ափսթրիա վէ Իթալիա
մուհարէպէսի աշըլտը իսէ, քէնտիլինի
բօլիթիգա ալահը գանն իտէն, Ֆագաթ,
իւեեալի լագըրտըլտը իլէ պաշ աղըրտան
գաթըն պիրիսի, պուլ ղայլէլէրտէն Տէվ-
լէթի ալիլէճէ հիշ պիր քէտէրի օլմանա-
ճագ տըր, պուլրապը սէլամէթտէ տիր
տէյի պաղըրմըշ իտի. հալ պուլ քի գէ-
վալը շուլու տիւշիւնմէմիշ իտիքի,
Բրուսետա վէ Իթալիետա գուհուրա
կէլէն միլլէթլիք մէպտէսի վէ ղայրէթի
սէտասը, հէր հալտէ պիր կիւն Բուլլիտէ
տախի սըսէնտագ օլաճագտը, նասըլ քի
միալի մէյտանտա տըր. Էվլէթ, գաթէն
պիր վէսիլէյէ պէքլէմէքտէ օլտն կիրիտ-
լիլէր, էն պիւլիւք ճէսարէթի սօն մու-
հարէպէյէ սէպէպիլէթ վիրէն մէպտէ-
տէն ալմըշար տըր տէնաէ ճայիզ տիր:

Մալիյէմիզին շու տար վագթինտէ
պուլ ղայլէ քիւշիւք պիր ղայլէ տէյի
տիր, վէ Էկէր տիւնքի պիր Աթինա թէ-
լէկրաֆընա իթիմատ օլունմագ ճայիլ իսէ,
կիւեա Գօրֆուտաքի Եունան մուհաֆըզ
ասկէրլէրի, գալանըն կիւվէրնաթօրունու
պաղըլտըգտան սօնրա, կիտիպ գօրպալար
իլէ պիրլէշմիշլէր, վէ Բիրլէվէզանըն գալէ-
սինի վէ շէհրի պապթ իթմիշլէր իմիշ, վէ
Արնափուլտուղուն իսլամ Արնափուլտարը,
Օսմանլետա գարչը իսեանա չըգըշաճագ-
լար իմիշ:

Պու սօն հալալտիսին եալան օլմասը
զիեալտէսիլլէ ագլէ եագըն տըր, չիւնքի
պէօյլէ վագըլթլարտա պէօյլէ օրթալըզ
ֆէստտա վէրիպ վէ Էհալիյի Թահրիքի-
տիճի միւլֆսիտլէրին, խուսուսիլլէ Եու-
նանտա բէք չօգ պուլլունաճաղընտա չիւք-
հէ Եօգ տուր. լաքին, պուլ ճիւմլէ իլէ
տախի պիլինմէք, վէ Պապը-Ալի Թարա-
ֆընտան տիգգաթը Թամմէ օլունմագ
Էհէմմիլլէթ տէն տիր. զիրա, պագը եա-

լան բէք չարուգ սուրբէթտէ սահիհէ
թէպտիլ օլուր :

Պուստարն հէքսի պիր թարաֆ, պու
կիւնլէրտէ կիթաիքճէ է հէմիյէթ քէսպ
իթմէքտէ օլան Շարգ մէսէլէսի լագըր-
տըսը, Տէվէթի ալիյէ իշին էն պիւլիւք
պիր զայլէ սաեւրաճաղընտա շիւրհէ եօգ
տուր, վէ ումարըգ քի վիւքէլայի ֆիխամ
հազարաթը, պիւթիւն պասըր պասի-
րէթլէրինի մէգքիւր մէսէլէ իւգէրինէ չէ-
վիւմէքտէ տիրլէր :

Միւսալահանըն թա պաշանկըճը կիւն-
լէրինտէ, Շարգ մէսէլէսի հազըրնտա
պազը շէյլէր իշիտիլմէքտէ իտիյսէտէ, է-
հէմիյէթ վէրիլմէքտէ իտի. հալ պու-
քի, շիմսի, Էվրօպա զազէթալարնտան
չօգըսը, վէ հաթթա Լօնտրանըն թայմզ
զազէթալար տախի, մէմալիքի մահրուսէ
ալէյհիստէ իյի սէյլէմէմէյէ պաշաւըչ
տըր. հէլէ Բուսիա զազէթալարը ֆուր-
սաթ պուլտուգլարընտան, իսթէտիքլէրի
կիւսի ալըպ սաթմազտա տըրլար :

Պու սէյլէտիքլէրիմիլիկէ պիր նիւմու-
նէ օլմազ իւգըն, տիւնքի Գուրիտէ տէրճ
իտիլէն տիր Բուսիա պահսընը պէեան ի-
տէր :

«Շարգ թարաֆը ու ֆուգուսու պու-
լուլար գարլամազտա օլուպ, գուհուրա
կէլէճէք օլան պիր պօրանըն ալեամէթլէ-
րի կիթաիքճէ տահա աչըգ սուրբէթտէ
կէօրիւմէքտէ, վէ Էվրօպա զազէթալա-
րընըն վէրտիքլէրի խապէլլէրէ կէօրէ,
Շարք մէսէլէսի, հէմ րէք տէհէթլու
պիր հալտէ օլարագ, վէ հէմտէ պէլքի
բէք եագընտա հուգուրուսուզա չըգա-
ճագ տըր :

«Մէգքիւր պէյիւք մէսէլէ, հէր նէ
գատար երգլէրճէ սէնէտէն պէրու մէվ-
ճուտ պուլուսմազտա օլուպ, վէ արատա
պիր թէսվիյէ օլուսմազ մէսէլէլէր սը-
րասընա կէյմէքտէ իտիյսէտէ, Էվրօպա-
նըն Ղարպի գըլթալը տէվէթլէրին, քէնտի
հալիտէ պըրադմազըլը, մէնֆաթը
մախսուսէլէրինէ մուվաֆըգ տըր գըրեաս
իթտիքլէրինտէն պիր գարալը գափի վիւր-
մէքտէն տայիմա ուգազտա տուրմազտա
իտիլէր. վէ իշթէ պու սէպէպէ մէպնի
տիր քի, մէսէլէյի մէգպուրէնին հալ ու
թէսվիյէսի կիւնլիւքլէրի վէ թէհիլքէ-
լէրի կիւնտէն կիւնէ արթմըչ վէ էհէմ
միյիթէթ քէսպ իթմիշ տիր :

«Ագըպէթքեար, Օսմանլըլար պօեուս-
տուրուգլարը ալթընտա էգիլիպ սըգաշ-
մազտա օլան զէվալլը խրիսթիւսմալարըն
սէրպէսթիյէթ նիյմէթինէ նայիլ օլա-
պիլմէլէրինին վագթի կէլիպ եթիշմիշ
տիր :

«Քէյիթիյէթի հալ պու մէրքէգտէ օ-
լուպ, վէ մէգքիւր խրիսթիւստէ հալի-
լէրինի պիլտէն գիւստէ աճընտան պուլուս-
մաեաճաղը թագտիրտէ, շիւնքի պիլգիմ
մէգհէպտաշարըմըգտըրլար, մէնգիլի մագ-

սէտէ վասուր օլուսմազ իշին, նէ՞ թարիգ
թութուսմազ լագըմ կէլիլ իտի. Աճէպա
Ղարպ տէվէթլէրինին քէնտի արագիլէ-
րինի պիւլիւթմէլէրի, վէ էհալիլէրինի
չօղալթմալարըմը իգթիգա իտէր իտի.
Խալլը, խալլը, պիլգճէ մէգքիւր թարիգ
գապուլէ շահան պիր թարիգ տէյիլտիր,
վէ վագթըմըգա հիւքմ իթմէքտէ օլան
էֆքեարա տախի տապան տապանա զըտտ
տըր. շիւնքի, թիւրքիտէր թագսիմէ չը-
գըշան տէվէթլէրին սնիտէ պիր պիրիյ-
լէ նիգալաշմաեա պաշտեաճագլարը շէյ-
լէ տուրսուս, գուրթարմազ միւրաւ իթ-
տիքլէրի խրիսթիւստէ հալիլէրին տախի
հօշնուտուլուգլարընը մուճիպ օլաճագ-
լարը աշիքեար տըր. շիւնքի, Օսմանլը-
լարտան գուրթուլուգ տէր իքէն, վա-
գաա օնլարտան զիւտտէ սիվիլիզէ հիւքիւ-
մէթլէր գըրի խալիսիսին տիւշէքլէր
տիր, լաքին հէր հալտէ եինէ պօեուս
էյիպ վէ րաեալըգտա գալմաեա մէճպուր
օլաճագլար տըր. վէ վագաա րաեալըգ-
լարը պաշգա պիր թարգտա օլաճագ տըր,
լաքին հէր գանդի տէվէթին հիւքմիւ-
թահթընա կիրսէլէր, եինէ մէգքիւր
տէվէթլէրին մէնֆաթը գաթիլէլէրի
իշին չալըշմաեա մէճպուր պուլուսմազ-
լար տըր :

«Խալլը, Շարգ մէսէլէսի պաշգա
տիւրիւ հալ ու թէսվիյէ օլուսմազտա,
իլա, պիլգալթ մէգքիւր խրիսթիւստէ
հալիլէր մարիֆէթիյէ թէսվիյէ օլուս-
մալը տըր. վէ մէգքիւր էհալիլէրին օլ-
խուսուստա էհիլիթ ու լիւսագաթլարը
պուլուստուղընտա խապթ շու տուր
քի, շունճա ասըրլարտան պէրու շուն-
ճա գուլուս ու թէստտիւթ վէ էսիւր-
լիքլէրէ կէօքս վէրիպ տաեանապիլիշէր,
վէ շիմսիյէ գատար տախի հաեաթ ու
ղայիթլէրինի սագլարըչար տըր :

«Ղարպ հիւքիւմէթլէրինին, մէգքիւր
խրիսթիւստէ հալիլէրինի քէնտի թա-
րաֆարընա գազանմազ իշին եօլար ա-
րաեար, վէ խալիլգլալիյէթ պանտէրա-
սընը շէքսիլլէր իշին եարտըմլար իտէ-
ճէքլէրի, վէ սիւպէսթիյէթլէրի գըմնըն-
տա համի վէ տէսթիլլէրի օլաճագլարը
տէրքեար տըր, վէ պէյլէ պիր նիյէթ
վիճուտէ կէլտիկի թագտիրտէ, Բուսիա
տէվէթի թարաֆընտան հիւ պիր մու-
մանաթ կէօսթէրիլմէէէէէ կի, պիլի ի-
յի թանընտալարա աշիքեար տըր. նի-
լէ տէֆա սէյլէտիկիմիլ կիպի թէքրա-
րէն սէյլէրիքքի, պիլ գաթան արագիլիզին
արթմալը արղուսինտէ օլմաեար, իլա
գանճա վէ մէգհէպճէ վաթսնըմըգա մէր-
պուլթ պուլուստան էհալիլէրին սէրպէս-
թիլլէթ ու սէստէթի հալլէրի հուսու-
լինէ արգուքէչ պուլուսմազտաեղ :

«Շարգ մէսէլէլէրինէ գարըշմազ պի-
լիմ վաղիթէմիլգտէն օլուպ, վէ խրիսթի-

եան էհալիլէրին, պիր հիւքմտարըն հըրո-
ու հէվէսինէ պիրէր ալէթ օլմազսըգըն,
սահիհէն իսթիգլալիյէթէ նայիլ օլմա-
լարընա սայ ու տիգգաթ իթմէք իսէ,
պիլգճէ մուգատտէս պիր պօրճ տուր :

«Բուսիա քէնտի հարէքթիւնճէ սէր-
պէսթ տիր, վէ պու ճիհէթլէ սայիլ հիւ-
քիւմէթլէրտէն ֆարգ օլուսմազտաուտըր,
շէյլէ քի քէնտի մէգհէպտաշարընա շու
աթիտէքի քէլաճլարը սէյլէյէպիլիլ, —

«Հագգընըգա հուգուգ տալաւսընա
չըգըշտընըգտա, պիւթիւն գուլլէթ
ու գուտրէթիմէ սիգէ իմաւտ ու մու-
ալէնէթ իթմէքլէյէ հազըրմ. Միւրա-
տընըգ հապը օլտուգտա, Բուսիա տէվ-
լէթի մէմուսն օլուր. լաքին, էր եա կիճ,
քէնտի իւմիտիլիզտէ ալտանմըչ օլտու-
ղուսուգու անլաւորընըգտա տախի, պէ-
նիմ թարաֆըմտան պիւլիւք վէ խալի-
սանէ պիր հիմայէթ կէօրէճէկիլիզտէ
ապա շիւքհէնիլ օլմասըն :

Ֆրանս նամ զազէթա, պալեատէքի
պահաա ճէվապէն շու աթիտէքի պահաա
տէրճ իյլէմիշ տիր :

«Աճէպա Բուսիա տէվէթինճէ մէգ-
քիւր ազիմ միւնագաւանըն վագթի կէլ-
միշմիտիր. Չօգ զազէթալարըն, աթիգ
ահանամէլէր իշին լաղվ օլուսմազ սա-
երաւար սէգա տըր տէյի իտաա իյլէ
մէլէրինէ պիւնաէն, Սէն Բէթըրսպուրկտա
քեաֆթէյի ահանամէլէրէ մահվ օլմու-
տուր նագարըլա պաղըմազտա տըր :

«Պու եօլտա պիր իգարտան սահի-
հէն նէ նէթիճէ հասը օլաճաղըն պիլէ-
մէյիլ, լաքին շուսու պիլիլիլքի, էկէր
1813 սէնէսի ահանամէսի լաղվ խոլտի
իսէ, Տէվէթի ալիյէ հագգընտա տիր. վէ-
լի մուազգամա պէյնիտէ գարարկիր օլան
1836 սէնէսի ահանամէսի մէրի իւլ իճրա
վէ պէրհաեաթ պուլուստու գճա, հիւ
պիր տէվէթին, էյլէ պիր ումուսա ա-
լիտ օլան, վէ միւշքիլաթը ազիլմէսի տէր-
քեար պուլուստան պիր մէսէլէնին հալի-
նէ, սայիլ տէվէթլէրին իթթիֆագը
պուլուսմաուրըճա չըգըշտաեաճաղը տէր-
քեար տըր :

«Փարիս ահանամէսի ահաբամընճա,
Շարգճա պիր տէվէթ քէնտի մէնֆա-
աթը մախսուսէսինճէ հարէքթէ չը-
գըշտընը կիպի, սայիլ Էվրօպա տէվէթ-
լէրինին մուխալիթէթ կէօսթէրէճէքլէ-
րինտէ շիւքհէ եօգ տուր :

«Շարգ մէսէլէսի եէնիտէն մէյտանէ
կէլսէ տախի, պաշգա տիւրիւ հալ օ-
լուսմաեար, իլա տիւրիւ մուազգա-
մանըն իթթիֆագընա միւ հթաճ պուլու-
նաճագ տըր :

Ֆագաթ, շուսու տախի պիլմէք էլ-
գէմիյէթտէն տիր քի, պու Շարգ մէսէ-
լէսի լագըրտընը հէնուգ իէսմէն հիւ պիր
տէվէթ թարաֆընտան գուհուրա կէլմէ-
լիպ, անճագ զազէթալար քէնտի թա-

բաժնարանն առն իսթէտիքերի կիպի ալըպ
թաթմագտա տըրլար :

Վէ թէաճճիւպ իտէճէք եերի շու-
րասը տըրքի, Բուսիա զապէթալարը տա-
խի, Էվրոպանն սայիր տէվէթլէրի զա-
պէթալարը կիպի, սերպէսթիյէթ լուզէ-
թինի քէնտիլէրէ պիր գալգան իտէրէք,
հէր վագըթտան զիտատէ սերպէսթճէ
մէգըիւր մէսէլէյի գարըշտըմմաեա շը-
գըշմագտա տըրլար :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑՑԷ

Տիւնքի Գուրիէտէ կիրիտ հագգընտա
շու աթիտէքի օգուռնուշ տուր :

« Էրիթրօրինին իլերուտէ պուլու-
նանլարը, Էհալինին ֆարթը զայրէթինի
հըֆը իյէմէք նիյէթիյէ, կիւեա ֆրան-
սա իմքէրաթօրու հագըթլէրիյէ Բու-
սիա իմքէրաթօրու հագըթլէրիյին պի-
թեր եէկէնլէրի, վէ ինկիլթէրա գրալի-
չասը հագըթլէրիյին տախի պիր տա-
մատուրընը, քէնտիլէրէ մոսիսուս պիրէր
իւնիթօրմա իլէ, վէ Բուսիա պիլմէգիլք
սաթարադ իլէրինտէ պուլուռնագտա օլ-
մալարը եալանընը թէվաթուր իթմէքտէ
տիրլէր :

« Էրիթրօրինին պիւլիլքլէրի եա Էօյ-
լէ իւշ նէֆէր սախթէքեարլարա ալտան-
մագտա տըրլար, վէ եախօտ տահա զի-
եատէ ազլէ եագըն օլտուղու թագտիր-
տէ, պէօյլէ պիր գօմէտեա օեուռնու իճ-
րա իթմէքտէ տիրլէր :

— Մահը հալին 24իւնտէ, Էնվինսի-
պըլ նամ ֆրանսա զըրհը կէմիսի Օրան-
տան Գանէա սուլարընա կէլիշ տիր, վէ
Ֆուատ նամ Օսմանլը հարպ վարօրու
պիր կիւն Էվլէլ ֆէրիգ Եահեա բաշա
հագըթլէրիյին մահէլ լի մէգպուրանագլ
իյէմիշ տիր :

— Տիւնքի Էթօալ տ'Օրիանտա օգուռն-
տուլուռնա կէօրէ, մահը հալին 24իւնտէ
Կիրիտտէ վուգուա կէլէն պիր գալգատա
Բուսիա ժէնէրալը Կիրիվաս իլէ, Մուսթաֆա
բաշա գատէ Ալի պէյ հագըթլէրիյին վէ-
ֆաթ իթտիլէրի թէվաթուր պուլմուշ
տուր :

Մէգըիւր զագէթա պու հալատիսի
վէրտիքտէն սօնրա, եալանա չըգմասընը
արգու իյէմիշ տիր. իմտի պիլ տախի
շու տուլղուճա քէնտիլինէ հիսսէտար օ-
լուրուգ :

— Իսթանպուլ Բուսիա թաթրիյի Սօֆրօնի-
օս Էֆէնտիլին, եինէ ազլինէ տայիր թէ-
վաթուր չօղալմը տըր : Մէսմուհիմիլէ
կէօրէ, կէրէք իւրա Սինօղօս վէ կէրէք
Միւսթէլիթ միլլէթ մէճլիսի ազալարը
Էքտէրիթի արա օլմագ իւզըրէ, ալէյհին-
տէ արգուհալ թէրթիպ իթմիշէր : Վէ
Բաթրիք Էֆէնտի տախի լայըգ օլմատը :

ղընը քէնտի տախի թանըյօր իսէտէ, վար
լսա պաշ օլմագ թաթլը օլտուղուռնտան,
շու ազլիմ վէ ազիգ մէսնէտի թէրք իտէ-
մէեօր : Միւսթէլիթա Բուսիա իմքէրա-
թօրու Նիքօլաօս, պիր տէֆա մէքթէպ-
լէրի քէչֆէ չըգըպ, պիր ճահիլ հօճաեա
լասթ օլմուշ իսէ, իւշ կիւնէ տէկին պա-
նա Էվանկէլիօսուռն տէրսինի եար կէթիլ,
օլմամը, սէնի Սիպիլի նէֆի իտէճէյիմ
տէմիշ : Չէվալը հօճա լայըգ օլմատըղը-
նը պիլտիկիլտէն, իւշ կիւնտէն սօնրա
Սիպիլ թէգըթէրէսինի ալըպ, իմքէրաթօ-
րա թագտիմ իյէմիշ իսէ, պու նէտիր
տէյի սիւալ իյէմիշ : օ տախի, Էֆէն-
տիմ, « շէվիլիմէյէճէյիմ տօլապա պիհու-
տէ զահմէթ չէքմէքտէն իսէ, Սիպիլ թէգ-
ըթէրէսինի տլմագըղը թէրճիհ իյէտիմ »
տէմիշ : Շու թէտպիլ իմքէրաթօրուռն բէք
իւօղուռնա կէլմէքլէ, նէֆիլիյին իւօղ կէօր-
միւշ, վէ պախշիշտէ վէրմիշ իսէտէ, ֆու-
գարա վէ զուաֆա չօճուգլարըն ճէհա-
լէթինէ սէպէպ օլմամագ իլին, հօճա-
լըգտանտա թաթա իյէմիշ :

Բաթրիքլէք մէքթէպ հօճալըղընա
պէնգէմէգ, պիր միլլէթին Էնթէրէսօ-
սու եէտիլտէ Էմանէթ տիր : Գուսան-
տատան աճիլ օլտուղու հայտէ, վար օ
միլլէթին խայրընը կէօր : Բաթրիք Էֆէն-
տիմիլ ազլը լը օլսա, խայրըն քէնտի ա-
լէյհինտէ օլան Էֆքեարընը ֆարգ իտէ-
րէք, պիր միլլէթին Էնթէրէսօսուռնա
խալէլ կէլմէք իլին իսթիֆասընը վէ-
րիպ, ֆէտաքեարըգ կէօսթէրմէլի : օլ-
մանաճաղը թագտիրտէ, հալիլիտէ ա Էն
արթըգ, սէն լայըգ տէյիլիսի տէյէճէք-
լէր տիր, Պէօյլէ պիր մուամէլէյի կէօր-
մէքտէն իսէ, պիր առ Էվլէլ շարէսինէ
պագմալը :

Բաթրիք Սօֆրօնիոս Էֆէնտի քէմա-
տէմ տէյիլ տիր, վէ ֆաղը վէ թամ խը-
րիսթիյան օլտուղուռնու պիլտէ իգրար
իտէրիլ, ֆաղաթ պաշընտաքի առնմ-
լէրի ուլղուռնուգ, վէ քէնտիլիտէ հիսապ-
սըգ օլտուղուռնտան, վէ ումուրու բօլի-
թիլգատան պիլպէհրէ պուլուռնուռնու-
տան, իսթմէյէրէք վէ պիլմէյէրէք արա
սըրա ուլղուռնուգ իլէրտէ պուլուռնու-
լօր :

Էկէրի բաթրիքլէքտէն իսթիֆասընը
վէրմէյէճէք, վէ միլլէթտէ զաթընտան
իւօղուռն օլարագ, եինէ բաթրիքլէքտէ
տէվամ իտէճէք օլուր իսէ, մասարիֆէ
պագմալը Գաբու-տաղընա պիր թէ-
լէկրաֆ թէլի չէքտիրմէլի, վէ օնտա մու-
գիմ սապըգ բաթրիք շէրաֆէթլու Եօ-
վաքիմ Էֆէնտի ճէնապլէրիտէն հէր
իտուսուստա թալիմաթ ալմալը, Եօվա-
քիմ բաթրիք Սամուիլ բաթրիքտէն սօն-
րա, պիր կէլտի վէ միլլէթին շէրէֆի ի-
տի : միլլէթ, շիմտի գատը ու գըլմէթինի
թանըմաեա պաշատը :

Ա-Ն-Է :

— Թարաֆըմըգա կէլմիշ օլան շու-
աթիտէքի մէքթուպլարը այնէն տէրճ ի-
տէրիլ :

1866 սեպտեմբեր 15 իսթանպուլ :

... Միւսթէլիթ :

Էնգարէ եագընընտա վանք վիճակը Սթան-
պուլ նամ գարիյէտէն օլարագ Նապի իսա-
թուռն, գաթիլ թէօհմէթինտէ պուլուռնուպ,
հիւքիւմաթտան այաղընա բըրանկա թագա-
րագ մահպուստա պէքլէմէսի իլին վանքա
կէօնտէրիլի, 61 վէ 62 սէնէլէրի, պու գա-
ընըն 4600 զուրուշուռն Սիպիլի եպիսկո-
պոս ալարագ վանքտա հըֆը օլմասը իլին,
պիլա ֆայիլ վանքըն քիւթիւք թէֆտէրինէ
գայտ իտէր, փարաեը տախի քէնտի ալըր,
պու տէֆա պու փարալարտա ֆայիլի իլէ
իսթմէքտէ իքէն պիլլէր, Ստանօղտան պիր
մահգէր տահա կէլիլ Սրբազան Պատրիարք
հայրա քի, շու բարանըն թահիլինէ հիմմէթ
իլէյէ, գիրա գարը վէ չօճուգլարը զայէթ բէ-
րուռն տըր տէլէրէք 16 իմալը վարդա-
պետ, քահանայ, վէ իշխանլար իմալարը իլէ :

Գաթի նագար զիքը օլան գարընըն տա-
հա սաիր էշեա վէ վարաաը օլտուղուռնու ե-
պիսկոպոս սէգէրէք, նաաիսաթ, վէ գօրգու
պիրլէ սէօյլէր գարընա քի, պէն չէօգէպի-
լիլիմ սէնին տէմիրինի, վէ ուղուռն պօյլու-
տա պէքլէտէպիլիլիմ, Էկէր գուրթուլմաեը
իտէրսէն, նէյին վար իսէ վէր տէյի իսպէր
ալըպ, շու զիքը օլան էշեալարը փարալարը
ալըր քի 250 զուրուշ գօյնուռնա մէվճուտ,
Բաշիտ նամիստէ պիր աաամտա օլան 240
զուրուշուռն պիր ճատըղ կիւմիշ 500 զու-
րուշ, ալթուռն էսկի 90 զուրուշ, ալթուռն քիւ-
բէսի 550 զուրուշ, տէօչէք իքի եասաղը 70
զուրուշ, ճէպէ ալթուռն 540 զուրուշ, ի-
քի սանտըղը 80 զուրուշ, տէօրթ ուֆագ
ալթուռն 40 զուրուշ, պիլլէգիք 50 զուրուշ,
ճէման 1960 զուրուշ տուր : պու զիքը օ-
լանլարը ալըր տէմիրինտէն չէգէր, պիր թա-
գըմտա բուպա եափար 445 զուրուշ մաս-
րաֆ եաբարագ ... աճքեամընտա կէլտի-
րի, բուպալարըն փարասընը իսէ վանք թէֆ-
տէրինէ մասրաֆ գայտ իտէր, պիր վագըթ
գարը վանքտա գալըր, պաղը վանքըն տիւ-
չէլիէ հիլմէթինէ թուլարագ, պու փա-
րաեա պու տէֆա թագէոս վարդապետի գա-
րը վէքիլ իտէր, եպիսկոպոստան պու փա-
րալարը իտէմէյէ, վէ մուամալիլէյ վարդա-
պետ գօմիսիօնտա փարալարը վէքեալէթի
ճիհէթլէ իստէմէսինտէ, տահա ալաճաղըտա
չըգաճագ կէօրիւնիլը : պու փարա իլին իսէ
պու տէֆա կլինէ եէնիտէն մէքթուպ կէլ-
տի, գարընըն գարտաշը եաղար : չէօյլէ պիր
գէրուր գարընըն իքի իւշ չօճուղուռնա վար
իքէն, թէքմիլ փարասընա, վէ էշեալար
սիւլիւք իտէն եպիսկոպոս, տահա նէյէ իր-
թիքեապ իլլէմէգ :

Սրբազան Պատրիարք հայր պէլքի իճրա
իլլէր իւմիտիլտէյիլ :

Գէորգ ճէօհէր օղլու :

1866 սեպտ. 17 իսթանպուլ

Ֆիհրանճըլար իսան :

... Միւսթէլիթ :

Ղազէթալի միւթէպլէրինիլին 152 նիւս-
իսէսինտէ, տէրճ իլլէտիկիլիլ իսիւսաաը

չէօյլէ քի, « րիվայէթէ նազարէն պագըճը ե-
պիսկոպոս Էնկիւրիւ իշինտէն տախի թէմիդ
չըգաճագ իմիշ . էկէր պու հաւատիս սահիհ
իսէ, բաթրիթիսանէնէ վէ Էնկիւրիւ վէթիւ-
լէրինէ պիւլիւք այլպ տըր, եւային » .

Միւսայիլէյն Մկրտիչ եպիսկոպոսուն ,
սօնրաքի հիսապընա պագըլմագ իւզրէ ,
Խառն ժողով գարարը , իքի քիշի զաթը միւհ-
թէրէմլէրտէն միւրէթթէպ պիր գօմիսիօն
Թէշթիլլէրի խայլը կիւնլէր օլտու , վէ պիր
գաչ տէֆալար տախի պագըլտը . ֆագաթ
պիլլէր վէթիւ անդլէր պուլունտուղուսուզ
հալտէ , քէյֆիլլէրին զաթինէ օլտուգճա
աչնա իքէն , թէանճիւկ իթմէքտէյիդ . քէյ-
ֆիլլէրտէ հօգգապագ մազալըզը կիպի պիր
եէրտէն • պիր եէրէ թէպտիլի կէօրմէքտէ-
յիդ , հէր իշլէրին պիշիմլէրինի վէ ճէվապ-
լարընը չէվիլմէքտէ տիր . մուսայիլէյնի ի-
շի ապթ պագըլըզ օլմայուպ , հօգգապագ-
լըզ հիւնէրիտէ միւշահէտէ օլունուր . զանը
անդալարտա տիյնէյիլլէրինտէ իշի չէթիւ-
լիքտէ պուլուրլար , պիրտէն ճէվապ վէրիւ-
մէյիպ , տօղրուսու ինճէտէն ինճէ սիւալլէ-
րէ միւրաճապթ իյլէմէքտէ տիրլէր . չիմտիլիք
մէյիւտուղ :

Ֆագաթ պու արատա գիքր օլունան ե-
պիսկոպոս պիր չըգըմ հիլլէթէ անդլէրինէ
թէքտիր եօլու սէօյլէյիլլէ , « սէն պէնիմէ
սէօյլէյիլլէն գատըր տէյիլլին , պաշընտա
վեղարըն եօգ , պաշը պէնիմ պաշըմա պէն-
զէր վարդապետ վար , օ սէօյլէյիլլէ տիր » տէ-
մէսինտէ , պու ճէվապընդա պիր իմզա վէ-
րին հիմմէթ իտին տէրքէն , մէճիսիմիդ , հէ-
մէն մուսայիլէյնէ ճէվապ վէրտիլլէր քի , « էօյ-
լէ իսէ պիլլէրինտէ վեղար կիյմէմիդ իգթի-
զաքնտան կէօրիւնիւր » . թուտան գօրգարըմ
քի վեղար , զալըագ , ֆէս տէր իքէն , մէճ-
լիս մէմուրլէրինտէ , պիր հիւնէրինէ րաստ
կէթիլլէրպիլլիստէ , օ վագըթ պալեստէ գիքր
իյլէտիկինիդ թէմիլլիյի մէյտանէ չըգար ե-
պիսկոպոսուն , արթըզ թուտան սօնրա սէյրան
տէվրանլար օլուն :

Իկպտեմբեր 7 թարիխի բօթա իլէ թա-
րաֆըմըզա եազըլտըղընա կէօրէ , Մկրտիչ
եպիսկոպոս Էնկիւրիւ վանքընտան սօնրաքի
չըգըլընտա վիճակարտան խայլըճա փարալար
տէրճ իյլէմիշ իսէտէ , շու թօհաֆ քի , Գօն-
եատան զաթըն պիրիսին ֆամիլեսը իշի
եարամագ հաստա օլտուղու իշին , պիր սաղ-
լամընա րուխսաթ վէրիւ պին զուրուշ ա-
լըրտա գարըսը սաղ իքէն , վանքըն թէֆ-
թէրինտէ գայտը եօգ . զաթինազար Պուլ-
տուր քահանայարընտան պիրիսինին թէօհ-
մէթի օլուն , ապաշխարութիւն թէնպիհ ի-
տէր , վէ ապաշխարութիւն փարասը ալըր .
եէմին փարասը ալընտըղը մինվալ տէրտէր-
տէն վէ տահա պէնգէր պիր գաչ մահէլլէր-
տէն ալտըզլարընը պա բուսուլա մաթլուպ
իյլէտիք , չիմտի գօմիսիօն մէճիսիմիտէ իսէ ,
խամիսուլ չօրօպ մէսէլի կիպի սէօզլէր ա-
լըրըզ , թուարըն մահէլլէրի վար տէր սալթ :

Շէօյլէ օլմալը քի , անսըգտան իսթէնիլ-
տիկինտէն , տահա պիր պիլիմ սանտըղընա
գօնամամը օլմասը թանըլըր պագալըմ մէգ-
քիւր սանտըղտան նէ պիշիմտէ չըգաճագ

տըր : Չիւնքի պազը ճիհէթլէրտէն տօլաեը
վանքա պօրճուլ օլտուղու օթուզ պին զա-
րուշուն սէնէտի , « կաակ յետ մահուան հաս-
տատուն է » տէյէրէք , պու պիշիմտէ չըգտը
պէօյլէսի պիր սէնէտ եափմըշ , պուտա ազ հիւ-
նէր տէյիլ , մուսայիլէյն եպիսկոպոսա պիդ-
լէր հէր նէ քի տէր իսէք , ութանտըրմայօ-
րուզ . իշլէ պու հալլէրիմիդի չիմտիլիք
թարաֆը սէնիյէնիդէ իշար իյլէտիք աչըգ-
տան աչըղա :

Գէորգ ճէօհէրեան .

— Իշլէ պալեստէքի իլք մէքտընպտա
գիքրի կէչէն մէքթուպուն սուրէթի :

7 սեպտ . 1866 Էնկիւրիւ .

Արժանապատիւ Գաթէոս հայր սուրբ
եւ Մեծապատիւ Գէորգ աղա :

Մալիւմիւնիւզ օլտուղու միսիլլի Մկր-
տիչ սրբազան պուլունտա իքէն , հէմիլլէմ Ու-
կինին պիր թագըմ եիւզիւք , քիւքէ վէ տա-
հա պուլունտա տայիր էշեալարընտան ալմըշ
իտի քի , թուարը Ոսկի պէրապէրինտէ կէ-
թիլմիշ իտի , նէ հագըզ վար իմիշ քի մէգ-
քիւր էշեալը ալըպ զապթ իտիօր . չիմտի
հէմիլլէմ Ոսկի պու էշեալարընը մաթլուպ
իթմէքտէ օլտուղունտան , զաթլարընդա րէ-
ճա իյլէրիմ միւսայիլէյն սրբազանտան էշեա-
լը մէգքիւրէլէրի ախզ իյլէյիպ , եանընդտա
հրօղ իյլէյիպ . գիրա մէրգուլ գարընտա
միւհթանիլլէթի օլտուղունտան , հէր հալպու
խուսուսա սայ իյլէմէնիդի րէճա իյլէր :

Սթանօղլու Ալաճա օղլու
Յօհաննէս

— Մանգուլմէյիլին 148ինճի նիւսիւե-
սինտէ , Չիմիշկէգէք հագգընտա տէրճ ի-
տիլէն մէքթուպտա « Համբարճուլմ եւ
Մերկերիտա աղայից դէմ » տէնիլլէթէ
եէրտէ , սէհվէն « Համբարճուլմ եւ Մը-
կըրտիչ աղայից դէմ » տէնիլլէր տիր :

ՆԵՎԻՅՅԷ

Կազէթ տը Միլան նամ դագէթատա
օգուլտուղունա կէօրէ , պու եագընլար-
տա Պրէսչիատա շու աթիտէքի տէհէթ-
լու վուգուլաթ վուգու պուլմուշ տուր :
Հէքիմին պիրիսիլլէ պիր տիկէրի պէյ-
նիտէ սանաթճա հասէտիլլէք վուգու
պուլմաղին , մէրգուլմանտէն զիեատէ հա-
սէտճի օլան , սանաթտաշընտան ախզը ին-
թիգամ իթմէք իսթէր , վէ շու նիլլէթի
ֆասիտէսինի իճրաեա գօյմագ իշին , մէր-
գուլմուն տէօրթլէվալտարընը պիրէր եօլ
իլէ էօլտիլլէրմէյէ չըգըլտըղընտան , պիր
իսթիեարէ իսթուն վասըթասըլլա , մէր-
գուլմուն էվինտէքի 14-15 եաշընտաքի
պէսլէմէյի էլտէ իթտիքտէն սօնրա , մէր-
գուլմուն չօճուգլարընտան հէնուզ պիր
այլըզ օլան մասուլա իյնէլէր եուլթ-
տուրարագ , տիկէրինին աղզընը թըգա-
եըպ վէ եուլմուլար եէրլէթիլլէրէք ,
իւշիւնճիւսիւնիւ պիր կէօլէ աթարագ ,
վէ տէօրտիւնճիւսիւնիւն եէմէյի իշինէ
տախի մատէն կազը գարըշտըրարագ հէ-

լաքլէրինի պայիս օլտուղու թագտիրտէ ,
քէնտիսինէ իշլէմէլի պիր Ֆիսթան եա-
բաճաղընը վատ իտէր , վէ մէրգուլմէ
պէսլէմէ տախի րէք իյի տէյի հէմսէօզ
վէրիւ , վէ հէմտէ իճրասընա միւպաշէ-
րէթ իլէ , քիւշիւք չօճուղա սէքիզ թն
կիւնտէ թն բարչա իյնէ եուլթտուրուպ ,
իքինճիսինին աղզընը գարաեարագ միտէսի
իւղէրինի եուլմուլար , վէ իւշիւնճիւ-
սիւնիւ տախի պիր կէօլէ աթար իսէտէ ,
տէօրտիւնճիւսիւնիւ կազ իլէ գէհիլլէ-
մէգուլմէն իշ մէյտանէ չըգար , վէ հիքմէթ
նէվինտէն օլարագ , չօճուգլարըն իւշիւ-
տախի էօլլէմ թէհիլլէքսինտէն գուրթու-
լուրլար :

Պու վուգուլաթ սահիհ օլտուղու
թագտիրտէ , պէնիի ատէմտէ էն վահշի
հայվանլարտան զիեատէ վահշիլլէք վար ի-
տուկինէ շիւքհէ գալմագ . վէ շուրասը
ղարայիպ նէվինտէն տիր քի , պիր հէքիմ
պէօյլէ պիր վահշիլլէի տիւշիւնտիւքտէն
սօնրա , քէնտի էֆեբարընա վասըթա օ-
լուճու պիր աճիւգէ գարը տախի պու-
լապիլիշ տիր , վէ մէրգուլմէ աճիւգէ
տախի րէք կէնճ չաղընտա պիր գըզ պուլ-
մուշ տուր . վէ օլ սինին սաղիլլինտէ օլան
պիր գըզ տախի պիր իշլէմէլի Ֆիսթանա
մալլէք օլմագ իշին , էօյլէ պիր ճիւսայէթին
իճրասընը հէմ գապուլ , վէ հէմտէ ճէ-
սարէթ իյլէմիշ տիր :

Տիմէք տիր քի , պու ալէմտէ , պէնիի
ատէմէ մէլայիք կիպի էֆիլլէթ օլունմագ
ճայիլ օլտուղու միսիլլու , իպլիս կիպի
էֆիլլէթսիլլէք օլունմագ տախի ճայիլ
տիր :

— Լօնտրատա տախի գօլէրա պու-
լունտուղու մալլէմտուր . պու կիւնլէր-
տէ հէքիմէլ լիսալլէնին պիրիսի , սուլար
տախի գէհիլլի օլտուղունտան , իմպիլ-
տէն չէքիլմէմիշ օլան սուլար իշիլմէմէլի
տիր տէյի եագմըշ տըր :

ԻԼԱՆ

Գուլմագալու խարիճինտէ վագը օ-
լուպ գասապ էօմէր էֆէնտինին միւլթէ-
սարընք օլտուղու եիւզ էլլի եէտի ար-
շըն պիր գըթա մէնգիլ արասը սաթըլըզ
օլուպ , միւզայիտէսի պիլ իճրա եիկիլլի
պէշ պին զուրուշտա թէգարըրիւր իյլէ-
միշ օլտուղունտան , տահա զիատէյէ թա-
լիպ օլանլար նիհայէթ պու կիւնտէն ի-
թիպարէն թն պէշ կիւնէ գատար իսթամ-
պօլ միւնատիլլէրինտէն հաճի Նիւման ա-
ղայէ միւրաճապթ իյլէմէլլէրի իլանը իշին
իշ պու վուսուլա էրմէնի զագէթալա-
նէսինէ թէսեիլ գըլընտը :

1283 ճէմագիլ էվլէլ 15 .

ՍԱՀԻԳ ՂԱԳԷԹԱ
ԿԱՐԱԳԵՏ Թ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԼԵՎԱՆԹ ՉԻՐԱԼԵՐՆ ԲԱԳԻԱՆԵՍԻՆԵՏԷ
ԳԵՑ-ՕՂԼԵՐԱ ՏՈՂԱՌ ԽՈՂԱ , ԶՈՒՅԱՆԱ ՍԵՐԱԼԼԱ
ԳՈՐԱՅԵՐԵՐ ԳԱՐԵՐՈՅԱ ՆԻՅԵՐՈ 519 .